

Samhällsbyggnadskontoret, Södertälje kommun, 151 89 Södertälje.

Samråd Framtid Södertälje - Översiktsplan 2050

Kommentarerna som följer avser endast utvecklingsmöjligheterna i "De sydöstra stadsdelarna" generellt och specifikt för vissa utvalda delar.

I första stycket som handlar om **Utvecklingsmöjligheter** så beskrivs Fornhöjden, Viksängen och området kring Östertälje station som utpekade för utveckling av nya bostäder och att de är kollektivtrafik starka. I nästa stycke menar författaren att bullret påverkar innevånarna i området negativt eftersom E4:an och Södertälje kanal skär genom området och att innevånarna saknar tillgång till större grönområden.

Det är alltså enligt författaren viktig att öka tillgången på grönområden framför allt i Rosenlund, Hagaberg, Viksängen, Östertälje här kan vi inkludera delar av Fornhöjden samt Glasberga. Här får man en direkt motsats där man föreslår i kapitel Viksängen att bygga nya bostäder och kontor mellan Karlsvik och Viksängsleden enär man då måste ta ett stort naturområde i anspråk vid den gamla Ridhustomten. Att man föreslår bullerdämpande åtgärder genom att bygga kontorslokaler som skydd verkar vara bara en ren skrivbords hypotes. Vem behöver kontorslokaler? Är det brist på dylika? Samma motsats får vi idag genom att det ska byggas 8 våningshus i kvarteret Jägmästaren i Östertälje i stället för att anlägga exempelvis en liten småskalig park med kanske ett café och möjligheter för rekreation.

I Rosenlund har man just byggt en tillfällig förskola vid Folkparksvägen i en fin tallskog där folk som bor längs Strinbergsvägen/Höglandsvägen promenerar och rastar sin hundar eller bara strövar till busshållplatsen. Den placeringen inkräktar verkligen på de boendes möjlighet att inom närområdet kunna ströva runt i en fin tallskog. Rent konkret borde kanske man besöka verkligheten lite oftare. Trots att författaren anser att man i Rosenlund och Hagaberg ska få in mer grönområden så händer denna fadäs med förskolan i tallskogen.

Vi får samma motsats till naturvärden och grönområden om det ska byggas längs Fornhöjdsvägen enligt markanvisningen till Titania på 1400 bostäder som är tydligt exemplifierad i avsnittet om Fornhöjden sist i kommentarerna. I backen mot Fornhöjden längs Fornhöjdsvägen från Glasbergavägen är det stora naturvärden östra sidan. Så många bostäder på den relativt begränsade ytan innebär att 40 st. 8 våningshus ska byggas på östra och västra sidan längs Fornhöjdsvägen med start från Glasbergavägen fram till Ahréns Åkeri vid korsningen Fornhöjdsvägen och väg 225. Det förslaget sparar inte mycket på naturvärdena i området.

Ovarsam förtätning.

En av de mest kritiska aspekterna av översiktsplanen är förtätningen av stadsdelarna och hopkoppling av dem. Medan förtätning kan bidra till en mer levande och dynamisk stadsmiljö, finns det också risker med ovarsam förtätning. Om förtätningen inte hanteras på ett genomtänkt sätt kan det leda till överbelastning av infrastruktur, minskad livskvalitet och förlust av grönområden. Det är avgörande att kommunen noggrant överväger var och hur förtätning ska ske för att säkerställa att den bidrar till en hållbar och trivsamt miljö. Att bevara och integrera grönområden, säkerställa tillräcklig infrastruktur och skapa attraktiva offentliga utrymmen är avgörande för att undvika de negativa konsekvenserna av ovarsam förtätning.

Om man nu enbart tittar på de områdena i den sydöstra delen exkluderat Glasberga så kan man snart finna att någon ytterligare plats för infrastruktur finns det inte plats för. Den hårt trafikerade vägen Grödingevägen som byter namn till Erik Dahlbergs väg vid Hagaberg löper mellan Gärtuna (Astras fabriker) och Birkakorset som en pulsåder. Stora begränsningar finns ju i form av järnvägen, Södertälje kanal och motorvägen E4/E20 som inramar och skär genom de sydöstra stadsdelarna, bestående av de ganska tätbebyggda områdena, Östertälje villasamhälle, Hagaberg, Viksängen samt Rosenlund.

Trafiksituationen.

Trafiksituationen i området från Birkakorset via Erik Dahlbergs väg genom Rosenlund/Hagaberg och via Grödingevägen genom Östertälje bort mot Gärtuna och Igelsta värmeverk är kaotiska mornar och kväll. Östertälje och Rosenlund/Hagaberg står inför en kritisk utmaning med den planerade förtätningen. Den planerade byggnationen av 1400 nya bostäder i Östertälje innebär att redan ansträngda trafikförhållanden vilka kan bli betydligt värre med ökad trafikbelastning på de befintliga vägarna. Om man nu också tänker sig längre fram i tiden när planerna på ett stadsdelscentrum på pendlar parkeringen vid Östertälje station med utökade bussturer som författaren anser gynna området blir en realitet blir trafiksituationen än värre. Detta kan leda till längre pendlingstider, större miljöpåverkan genom ökade utsläpp, och potentiella svårigheter med att hitta parkeringsplatser. Ett problem som sällan uppmärksammas är avsaknaden av möjligheter att bygga ut det nuvarande vägnätet. Dagens trafiksituation, som redan nu är besvärlig, riskerar att förvärras markant.

Eftersom det inte finns plats att utvidga vägarna, kan vi förvänta oss att boende kommer att söka alternativa rutter genom villaområden, vilket leder till ökad trafik där. Detta kan orsaka ytterligare besvär och minska livskvaliteten för dem som bor i dessa områden. De fysiska begränsningarna av järnväg, motorväg och Södertälje kanal försvårar alltså en utbyggnad av infrastrukturen, vilket förvärrar situationen.

För att hantera denna utveckling krävs innovativa lösningar och noggrant planerad infrastrukturell strategi. Det är kritiskt att beslutsfattare och stadsplanerare tar hänsyn till både dagens och framtida behov för att säkerställa en hållbar och fungerande stadsmiljö. Invånarnas trivsel och livskvalitet måste sättas i fokus innan dessa utvecklingsplaner genomförs för att säkerställa en hållbar framtid för innevånarna i områdena.

Att föreslå ett öppnande av Sagoleden som en del av den förväntade tunneln under kanalen är en katastrof för området Hagaberg och delar av Östertälje. En ren skrivbordsprodukt när vi i stället skall satsa mer på bullerdämpande åtgärder för att få bukt med motorvägens oväsen. Vi ska väl inte leda in mer trafik i villaområdena. Ett fullständigt feltänk, vi ska inte öka avgaser, buller och partikelnivåer mer än nödvändigt för de boende. Gräv ner hela idén om Sagoleden. Om och när det blir en tunnel under kanalen så borde tillfartsvägen ansluta vid Moraberg. Det är en fullständigt hål i huvudet ide

Stadsmässig.

Stadsmässig är ett genomgående tema och nyckelord i texten och när företrädare för samhällsbyggnadskontoret uttalar sig, även stadsarkitekten svänger sig med detta nyckelord när man försvarar föreslagna betongkollosser i villaområden.

Varför ser vi inget från konsulter och anställda på samhällsbyggnadskontoret som pratar om småskalighet. I översiktsplan-2050 är det väldigt sparsamt med hänvisningar till det lite mer jordnära

småskaliga. Det tycks vara modernt att stora betongkollosser ska trängas in bland befintlig bebyggelse så fort det finns en yta tillgänglig, gärna om man kan bygga ytterligare ett miljonprogramområde. Varför talas det hela tiden i översiktsplanen om att man ska bygga samman stadsdelarna? Vad är vitsen? Det är svårt att förstå motivet enär det helt saknas uttryck i planen. Är det inte bra om staden har lite fria ytor med natur mellan stadsdelarna. Det verkar positivt för klimat och människor med områden som skuggas, områden som dämpar allmänt buller, områden som tar upp koldioxid, områden som folk kan ströva i borta från betong och trafik och kanske kan få höra en och annan fågel.

Sociala och kulturella aspekter: Villaområden har ofta en unik karaktär och kultur som kan gå förlorad vid ousvarlig förtätning. Det är viktigt att bevara dessa områdens identitet och säkerställa att förändringar sker i samråd med de boende. Vad är egentligen stadsmässig och varför behöver villasamhällen med sin charm och miljö bli något annat. Per definition kan man påstå att stadsmässigt är något som har kanske följande innehåll: Att bygga ett högt hus i betong eller tegel längs en väg eller i ett område gör inte per automatik att man kallar något stadsmässigt. Igelstavig/strand är ett tydligt exempel på hur man kunde ha gjort något mer stadsmässigt, det finns inte en enda kommersiell lokal i dessa byggnader. Husen kantas av 90% asfalt och betong enda in på huskropparna. Att äga bil och bo där måste vara en dröm eftersom man välvilligt upplåter gatorna till parkeringsplatser ända in på huskropparna. Trots att man byggt ett stort parkeringshus längs järnvägen så anser arkitekterna att det är viktigt med parkeringar så nära husen i stället för gröna ytor.

Per definition så kan man sammanfattat beskriva stadsmässigt enligt följande:

Bostadsområden i centrala städer: - Lägenheter i flerfamiljshus - Hög befolkningstäthet - Närhet till kollektivtrafik

Kommersiella områden: - Butiker, restauranger och kaféer i gångavstånd - Nattliv, kulturutbud och evenemang - Kontorsbyggnader och affärscentrum

Offentliga platser: - Parker och torg för sociala aktiviteter - Kulturella institutioner som museer och teatrar - Högre grad av offentlig konst och gatuliv

Transport och infrastruktur: - Utvecklat kollektivtrafiksystem (spårvagnar, tunnelbanor) - Cykelbanor och gångvägar - Parkeringshus för bilar

Viksängen.

Att det finns potential för nya bostäder från Karlsvik fram till Viksängsleden får medhåll om man då enbart bygger på den gamla Ridhustomten och sparar alla grönområden som en bullerdämpande barriär mot de befintliga bostadshusen längs Tältvägen och Viksängsvägen och upp mot Saltsjöbron. Området i fråga är i sig väldigt utsatt för buller från tre håll, dels Södertälje kanal, dels järnvägen på motsatta sidan som leder ner till Södertälje centrum, dels från motorvägsbron, Saltsjöbron och järnvägsbron över kanalen.

Vad författaren menar med att verksamhetsområdet har stor potential att omvandlas till en stadsmiljö är oklart. Vilket område avses och varför skall det bli stadslikt. Nya bostäder och kontor skapar ingen stadsmiljö. Vidare påpekas det att det är viktigt med ytor för rekreation och att

mötesplatser skapas, vad avses med rekreations ytor? Hur skapar man mötesplatser och vad innebär det? I dagens Viksängen finns det några kommersiella lokaler som inrymmer en Libanesisk restaurang som nästan aldrig är öppen, en liten jourbutik som det nästan aldrig är något folk i. Det finns nu också en frisörsalong ganska nyöppnad samt ytterligare en frisörsalong plus en nagelsalong som tycks ha bommat igen. Ska vi kalla det stadsmässigt? Nej inte riktigt. Det krävs lite mer än så.

Vad som avses med att Viksängsvägens passage under järnvägen är lite oklart, har inget med sammanlänkningen mellan Viksängen och Karlsvik att göra. Alla hoppas på att gång-och cykelvägen längs kanalen mellan slussen och Östertälje båtklubb ska bli färdig, då kan man på så sätt ansluta även Viksängen till kanalstråket medelst gång-och cykeltrafik. Varför bör det utredas om ytterligare en passage över järnvägen mot Östertälje behövs? I dag finns det ingen överfart som hänför sig till järnvägen. Det finns två vägar under järnvägen, den ena är vid Viksängen ner mot Östertälje båtklubb, den andra är Grödingevägen vid Gärtunarondden.

Vad vi föreslår är att man i första hand snyggar till runt gamla Standard Radios fabrik idag Second Hand plus en massa bilreparationsfirmor. Eventuellt kan man sedermera gå vidare med någon form av uppsnygning av området kring Roberts Bil & Lack och övriga allehanda firmor i det industriområdet beläget söder och längs om järnvägen.

Östertälje.

Inledningen av kapitlet om Östertälje inleds med en allmän beskrivning av området. Det man saknar är ett påpekande om att den centrala delen av villasamhället har anor från 1920 talet och var fram till 1960-talet en egen kommun. Beskrivningen ter sig ganska futtig. Och är egentligen ett hån mot alla de som bor och lever i det gamla villasamhället. Hade bemödat sig att leta i historiearkivet kunde man ha funnit att området har tidigare varit en Södertörnssocken med anor från 1500-talets mitt och har utvecklats till att bli något av en sammanhållen idyll med en vacker kyrka nästan mitt i byn. Så villasamhället har gamla anor och en stark lantlig tradition. **Låt det förbli så.** I stället kretsar det mest om att man på Östertälje pendeltågsstation ska bygga ett köpcentrum. Det ska tydligen bli en stadsläk miljö med bostäder torg och allehanda service samt handel. Vad författaren menar med att förbättra gång-och cykelvägar i kontexten är oklart. Vidare är det också oklart hur man tänker när man beskriver att en ny passage över järnvägen utmed sträckan mot Viksängen ska utredas.

Söker en förklaring till vad som menas med att orienterbarheten måste öka? Kopplingen för gång-och cykeltrafik till Fornhöjden behöver göras kortare och tryggare är ett ganska oförståeligt påstående. Kortare ter sig ganska orimligt eftersom ingen kan göra något åt topografin i området. Tryggare går det säkert att göra med effektivare belysning samt att omvandla Fornhöjden till ett icke utanförskapsområde. Omvandlingen är ett långsiktigt polisiärt och politiskt ärende. Som en parentes kan man då nämna att det är på förslag att bygga ytterligare 1400 bostäder runt Fornhöjdsvägen. Detta kommer om det blir verklighet inte att förbättra situationen i utanförskapsområdet. Mer betong och höghus gör det lätt att vara och förbli anonym, till skillnad vid villa/radhusbebyggelse där det är svårare att förbli anonym.

Att man vill utveckla Grödingevägen till att bli stadsmässig som ett centrumstråk ter sig som ett futuristiskt ganska korkat förslag. Grödingevägen är idag en hårt trafikerad genomfartsled som tidigare beskrivits. Var ska man då bygga mer bebyggelse längs vägen? Det planerade bygget på som en betongkloss på 8 våningar i kvarteret Jägmästaren som det har presenterats innehöll en kommersiell lokal utan precisera vilken verksamhet. Inte särskilt stadsläk, och varför blir det en

närmare anknytning till centrala Södertälje bara för att man bygger betong kolosser längs vägen. Det framgår inte heller vilken riktning det stadslika stråket skall fortsätta - längs Erik Dahlbergs väg eller genom Viksängen ner mot slussen. Är tanken att man skall riva befintlig villabebyggelse längs Grödingevägens östra sida norr om kvarteret Jägmästaren bort mot motorvägen för att bygga nya flerbostadshus? Om man leker med tanken att stråket skall gå via Viksängen så behöver man då även där riva befintlig bebyggelse för mer betong. Vidare så kanske man har funderat på att nagga kanten på Kusens backe för att bygga, hemska tanke om det är så.

Det mest slående när det gäller framtidsbeskrivningen av Östertäljes utveckling är att man inte med ett enda ord nämner den massiva förtätningen som planeras i området. Är det ett medvetet val eller ett rent förbiseende. Vill man inte uppmärksamma folk på vad som faktiskt pågår i korridorerna i Stadshuset. Vi talar om kvarteret Jägmästaren med en betongkloss på 8 våningar med 150 lägenheter mitt i det gamla villasamhället. Vi talar vidare om den massiva exploateringen runt Fornhöjden på 1400 bostäder som rent konkret innebär ett 40 tal 8 våningshus på östra sida om Fornhöjdsvägen upp mot den samma som innebär att den gröna kilen mot Kummelvägen försvinner. Västra sidan av Fornhöjdsvägen uppe på själva höjden ska också bebyggas vilket innebär att en del grönområde ner mot motorvägen kommer att skövlas.

Låt Östertälje vara en villastad som den är utan betong-och tegelkolosser insprängda här och var. Om man ändå vill utveckla stadsdelen så bygg måttfullt, bygg så att det passar in i villamiljön. Radhus och stadsvillor kan säkert vara efterfrågade med små gröna trädgårdar/parker som inbjuder till rekreation och mötesplatser i nära anslutning till bostaden. Vem behöver en stadslignande miljö som går som ett mantra genom framtidsplanen 2050? Vem behöver det längs en hårt trafikerad genomfartsled som Grödingevägen är? Sluta gå byggherrarnas ärenden, lyssna på folket!

Fornhöjden.

Inflikar här kommentarer om Fornhöjden saxat ur ett gemensamt arbete av flera intressenter boende i Östertälje området. Här är det viktigt att belysa att vänster hand inte alltid gör som höger hand har sagt. Det kan också påpekas att tjänstemän på samhällsbyggnadskontoret och politiker i stadsbyggnadsnämndens majoritet inte anser sig var bundna till att följa Södertälje Kommuns regler, policys eller strategier vilket följande stycke belyser. Rent ut sagt är det odemokratiskt. Man vägrar dessutom kategoriskt att lyssna på protester och sakliga argument från folket och oppositionen. Citaten i följande avsnitt är nödvändiga för att tydliggöra motsättningar mellan förnuft och dårskap som den våldsamma exploateringen runt Fornhöjden innebär.

Vidare vad gäller värdet av grönområden finns det många utmärkta skrivningar i planen, till exempel:

Bostadsmiljöerna och de offentliga rummen i staden, tätorterna och på landsbygderna ska uppmuntra till människors hälsosamma val i vardagen. Utformningen av de olika områdena i kommunen ska bidra till att främja fysisk aktivitet i vardagen och tillgång till kultur. Det ska finnas möjligheter att vistas i attraktiva grönområden och parker, något som främjar människors hälsa och välbefinnande.

Det betonas även särskilt vikten av att behålla boendenära grönområden:

I en växande stad behöver tillräcklig plats beredas för biologisk mångfald, rekreation och klimatanpassning. Vi ska undvika att exploatera grönområden som har stor betydelse för kommuninnevånarnas rekreation. Utvecklingen i staden ska ske med hänsyn till stadstallskogarnas och åsbarrskogarnas höga natur- och rekreationsvärden och deras betydelse för lokala och regionala spridningssamband. De stadsnära skogarna är ofta gamla och utgör kärnan i den gröna infrastrukturen genom Södertälje stad.

Grönområden ska vara tillgängliga och innevånarna ska inom 300 meter från sin bostad ha tillgång till minst 0,5 hektar allmänt tillgängligt grönområde, med en ljudnivå på högst 50 decibel. Inom 1000 meter från sin bostad ska invånarna ha tillgång till minst 5 hektar allmänt tillgängligt grönområde, med en ljudnivå på högst 50 decibel.

Vid förtätning i staden och tätorterna bör viktiga grönområden bevaras och återhämtningsförmågan beaktas. Om grönområden tas i anspråk ska skadelindringshierarkin tillämpas.

Forskning visar att ju mer tid man vistas i grönområden, desto mindre stressad upplever man sig vara. Vistelsetiden är i sin tur starkt relaterad till avståndet. Den som har nära till ett grönområde tillbringar mer tid där än den som har längre väg. Även mindre grönytor kan ha stor betydelse för de som bor eller vistas i närområdet.

Beklagligt nog visar det sig dock när planen behandlar specifika områden så blir skrivningen totalt motsägelsefull.

Samtidigt som ovanstående gröna värden hyllas föreslår man att exploatera dem, i stor skala -vilket för övrigt redan planeras i en markanvisning, som nyligen antagits av kommunfullmäktige, där man föreslår att bygga ut Fornhöjden med 1400 bostäder, motsvarande ca ett 40-tal höghus, på ett värdefullt boendenära grönområde.

Ett tydligt exempel är texten i översiktsplan 2050 om Fornhöjden.

I inledningen föreslås betydande utbyggnad bl. a längs Fornhöjdsvägen:

Fornhöjden är ett prioriterat område för värdeskapande utveckling.

Fornhöjden har stor potential till utveckling med fler bostäder, i synnerhet på befintliga markparkeringar och längs Fornhöjdsvägen. Den nya bebyggelsen ska bidra till att stärka kopplingen till Östertälje station, Rosenlund och Moraberg samt öka tryggheten.

Fornhöjden centrum är en viktig målpunkt med service och handel men som är i behov av utveckling och upprustning. Centrumet har en inåtvänd orientering och bör kompletteras med bostäder, service, kommunala och kommersiella verksamheter och en utveckling mot Fornhöjdsvägen för att få en större genomströmning av förbipasserande

Bara några rader senare kommer sedan denna text som direkt motsäger inledningen eftersom man här betonar att bebyggelse längs befintliga vägar (dvs till exempel längs Fornhöjdsvägen som i

ovanstående stycke två gånger föreslås bebyggas) behöver underordna sig platsens höga naturvärden:

Det är viktigt att gårdsmiljöerna samt grönytorna som omger husen bevaras då andel friyta per invånare i Fornhöjden är liten. De ekologiska spridningssambanden i området är också viktiga att värna. Bebyggelse i skogskanterna längs befintliga vägar kan prövas men behöver underordna sig platsens höga naturvärden.

I den avslutande delen om Fornhöjden kommer återigen samma totala motsägelse mellan närliggande meningar:

Stadstallskogen som omger Fornhöjden har delvis mycket höga natur- och rekreationsvärden som behöver beaktas vid en utveckling av området.

En utveckling med bostäder här bidrar också till att stärka befintliga områden i Fornhöjden och till att integrera Glasberga med Östertälje.

Här betonar man först återigen naturvärdena för att sedan slå fast att de bör byggas bort ” för att stärka befintliga områden” Integrationen med Glasberga blir inte starkare av att man bygger höghus i backen upp längs Fornhöjdsvägen. Kopplingen finns redan via Glasbergavägen och de stadsvillor och radhus som ligger längs vägen.

Sammanfattningsvis är således texten i översiktsplanen vad gäller Fornhöjden totalt motsägelsefull och skulle behöva revideras. Trots betoning på att man bör prioritera bevarandet av naturvärden innehåller texten förslag om att bygga bort dem. Vad är det som de styrande politikerna i stadsbyggnadsnämnden eller tjänstemännen inte förstår?

Fornhöjden är idag klassat som ett utanförskapsområde av polisen och är underutvecklat ur socioekonomisk synvinkel. Att tro på att nya betonghus löser problemen och har en positiv effekt är väldigt svårt att förstå för någon med sunt förnuft.

I programmet finns det del bra förslag för de sydöstra delarna utan att exemplifiera, tyvärr kan man konstatera att det finns lika många om inte fler förslag och påståenden som motverkar de bra förslagen. Många av förslagen känns inte genomtänkta och som rena skrivbordsprodukter där man i bästa fall tittat på Google maps, kanske hade varit önskvärt att konsulterna varit ute lite mer i verkligheten innan man skrev förslaget.

Bygg med respekt för det redan befintliga området, bygg inte fler områden som befrämjar utanförskap och anonymitet. Ta hänsyn till de som redan befolkar området. Låt inte byggherrarna styra. Radhus/stadsvillor och villor är efterfrågade enligt alla undersökningar. Behåll alla befintliga grönområden i de sydöstra stadsdelarna, inga fler byggnationer i naturområden.

Men framför allt följ och respektera Södertälje kommuns egna regler, policys och strategier på samhällsbyggnadskontoret och i stadsbyggnadsnämnden.

Kommentarer till samråd Framtid Södertälje -Översiktsplan 2050
Södertälje/Östertälje 2024-10-31 / Lars Tjusberg

Lars Tjusberg
Norbergs väg 16
152 57 Södertälje

e-post: ltjusberg@gmail.com

070 395 7922